Úřad vlády České republiky
Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Zápis z konference

Hazardní hraní v České republice v roce 2017

pořádané ve spolupráci s Ministerstvem financí České republiky

Den: 3. října 2017
Čas: 9:30–16:00
Místo: Lichtenštejnský palác v Praze

POLITIKA V OBLASTI HAZARDNÍHO HRANÍ

Aktuální situace v oblasti hazardního hraní v ČR

Viktor Mravčík, vedoucí, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Úvodní příspěvek, který otevřel první panel konference, nazvaný Politika v oblasti hazardního hraní, zaměřil V. Mravčík na aktuální situaci a trendy. **Rok 2017 přinesl do oblasti legislativy a regulace hazardu nové změny.** Nejčastěji skloňovanou změnou je přijetí a účinnost zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách a zákon č. 187/2016 Sb. o dani z hazardních her. Změnila se ale i celá řada dalších zákonů, došlo k různým novelizacím, z nichž V. Mravčík zmínil zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, kde se poprvé objevuje ustanovení vztahující se k hazardu (např. regulace reklamy cílící na děti). Vliv na herní aktivitu hráčů, dle něj, bude mít i ustanovení nového zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, zakazující kouření ve vnitřních prostorách provozoven.

V souvislosti s legislativními změnami došlo k několika významným opatřením. Jedním z nich je deregulace spotřebitelských soutěží, u kterých V. Mravčík upozornil, že mohou do budoucna přinést potenciální problémy. Dále **došlo k výraznému zpřístupnění českého online prostředí pro zahraniční provozovatele**, které nabídlo prostor i pro jiné typy her, než pouze kurzové sázení a poker**.** Zákonný rámec obsahuje i některá opatření v oblasti prevence problémového hráčství. Změnily se i některé strukturní a situační charakteristiky her, ovlivňující podmínky hry a provozu. Vývoj počtu obcí z OZV regulující provozování hazardních her v ČR ukazuje v roce 2016, že 621 obcí hazard OZV regulovalo technické hry, z toho 367 provoz zcela zakázalo.

Znatelná změna a pokrok politiky související s problematikou hazardního hráčství se odráží i ve financování projektů zaměřených na hazardní hraní. Od roku 2013, kdy bylo na hazard uvolněno do dotačního řízení RVKPP 5 mil. Kč., došlo k výraznému nárůstu až na téměř 25 mil. Kč v roce 2016. Je třeba zdůraznit, že podpořena byla celá škála služeb, od preventivních programů a poradenství přes ambulantní léčbu až k výzkumným projektům.

Na závěr své prezentace se V. Mravčík věnoval primární kriminalitě spojené s hazardním hraním, u které v posledních letech došlo k nárůstu počtu stíhaných, obžalovaných i odsouzených. Na tento fakt měl jistě vliv i nárůst kontrolní aktivity a potírání kriminality ve správním (MF, finanční správa, celní správa) i trestním řízení (celní správa, policie).

V neposlední řadě přiblížil přítomným některá preventivní opatření, vycházející ze zákona (např. sebeomezující opatření, zavádění herních limitů, možnost sebevyloučení, informační povinnosti

provozovatele atd.). Na řadu z nich se vztahuje odložená účinnost. Podrobněji popsal především sebeomezující opatření a zavádění herních limitů.

Průběžná bilance zaváděných opatření v oblasti hazardního hraní

Jindřich Vobořil, národní koordinátor pro protidrogovou politiku, sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Národní koordinátor pro protidrogovou politiku zdůraznil, že legislativní pravidla regulace nemohou být sama o sobě dostatečným nástrojem ke změně v České republice.

V roce 2014 poprvé byla realizována studie s názvem **Problémové hráčství: Společenské náklady na hazardní hraní v České republice** (Winkler et al., 2014), která měla za cíl zmapovat situaci jako takovou, poukázat na nejpalčivější problémy a vytvořit doporučení ke snížení škod působených hazardem (mj. vznikly ve spolupráci s MF první drafty zákona o hazardních hrách). Opatření zaváděná v oblasti hazardního hraní by měla v první řadě změnit současný nejzásadnější problém, a to nárůst počtu problémových hráčů.

Prostřednictvím některých splněných úkolů vyplývajících z Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2015−2018 pro oblast hazardního hraní se objevují první znatelné pokroky v oblasti zvyšování informovanosti o dopadech hazardního hraní.

Důležitou součástí informační sítě je veřejně dostupný seznam poradenských a léčebných služeb, lokální kampaně služeb o rizikovosti hazardního hraní či zakotvení preventivních opatření do zákona o hazardním hraní. V souvislosti s nastavením sebeomezujících opatření se objevil případ, kdy hazardní společnost provozující kurzové sázení sice na svém webu zmínila možnost nastavení omezujících limitů, ovšem v textu dále doporučovala tato opatření zásadně nenastavovat, neboť podle provozovatele hráč může po určité době narazit na limit, který mu znemožní další účast na hazardní hře – toto je proti duchu opatření ke snížení škod působených hazardem. Takto protichůdný postoj je dle J. Vobořila nepřípustný a apeloval na přítomné zástupce hazardního průmyslu, aby se takové praxi vyhnuli a přispěli ke snížení rizik bez zavádění dalších legislativních pravidel. Jako významný preventivní cíl, kterého by mělo být v co nejbližší době dosaženo, vidí Vobořil posílení ochrany online hráčů, která souvisí s včasným záchytem a intervencemi. Za první dílčí úspěchy v souvislosti s včasným záchytem a intervencemi, je považován vznik několika málo programů vzdělávání zaměstnanců v oblasti rozpoznávání rizikového chování u hráčů. Významným úspěchem bude zavedení algoritmu pro vyhledávání problémových hráčů na internetu.

Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2015−2018 pro oblast hazardního hraní, který vláda 9. listopadu 2015 projednala a usnesením č. 915 schválila, měl mimo jiné za cíl dopomoci ke vzniku poradenských a léčebných služeb pro patologické hráče, což se zatím v naprosto minimálně míře povedlo. Vobořil tento fakt okomentoval výzvou či potřebou zajištění především stabilního financování, které je v současné době nedostačující. Dostupnost služeb je pro patologické hráče doposud časově i místně velmi omezená a z celkového odhadovaného počtu patologických hráčů je stále jen minimální část v kontaktu se službou. V tom Vobořil spatřuje zásadní nedostatek, který je potřeba v co nejbližší době začít zlepšovat.

Do budoucna je dle Vobořila třeba realizovat opatření zaměřené na snížení škod působených on-line i land-base hazardem. Důraz by měl být dbán i na rozvoj prevence problémového hráčství ve školských zařízeních, v souvislosti s ochranou dětí a mladistvých by měly být formulovány principy tzv. odpovědné reklamy. Mezi dalšími důležitými úkoly akčního plánu zmínil vzdělávání provozovatelů hazardních her, jejich personálu a zvyšování jejich dovednosti v oblasti prevence problémů spojených s hazardním hraním, a v neposlední řadě zavedení efektivního nástroje včasné identifikace a cílené intervence v prostředí on-line.

Na závěr vyslal mezi přítomné přání, aby se na základě vzájemné spolupráce podařilo schválit novou kvalitní devítiletou Národní strategii protidrogové politiky, která se bude připravovat v r. 2018 na období 2019–2028.

Nový zákonný rámec regulující hazardní hry

Ondřej Závodský, náměstek ministra, Ministerstvo financí

Zákon č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách (dále „zákon o hazardních hrách“), který měl změnit poměry, o kterých se na této konferenci hovoří, naběhl dle jeho slov velmi úspěšně a obsahuje množství nástrojů, díky kterým je schopen čelit negativním jevům a dopadům spojených s hazardním hraním. V prvním období přijetí zákona je úspěchem regulace on-line hazardu např., blokace plateb, blokace webových stránek a dále regulace reklamy na hazardní hry, ukládání výrazných pokut a dodatečné zdaňování ilegálně nabytých příjmů. Ministerstvo financí od počátku roku uložilo pokuty ve výši 185 mil. 150 tis. Kč, které se snaží průběžně vymáhat. Sankce uložené MF v případě jejich neuhrazení znemožňují provozovatelům hazardních her úspěšně žádat o licenci k provozování na území České republiky. Z původních 55 společností cílících na české hráče, které MF evidovalo na konci roku 2016, zbyly v současné době pouze 3, se kterými je vedeno správní řízení o umístění na seznam nepovolených internetových her.

V současnosti je ilegální hazard na internetu zredukován na necelá 2 % bývalého stavu. První kladné výsledky přináší i zdaňování ilegálních příjmů a činnost celní správy v oblasti regulace reklamy. Dále hovořil o již zmíněné odložené účinnosti některých ustanovení zákona o hazardních hrách o jeden rok (např. registrovat hráče, nabízet možnost nastavení sebeomezujících opatření apod.).

Řada povolení k provozu automatů končí na konci roku 2017, jedná se především o herní přístroje povolené obcemi. Počátkem roku 2018 (do 28. 2. 2018) zanikne zhruba 5 tis. těchto licencí a několik tisíc dalších, které povoluje MF. Ve statistikách se na přelomu roku 2016 a roku 2017 objevilo více automatů než v minulosti, což vyvolalo negativní reakce. Tento nárůst Závodský vysvětlil tím, že jde pouze o důsledek toho, že provozovatelé využili starého zákona a na konci minulého roku požádali o roční povolení na zhruba 30 tisíc automatů.

V souhrnu lze říct, že zanikne povolení pro přibližně 80 % automatů, z desetiletých licencí z roku 2008 a 2009 zbyde asi 8 tisíc povolení. Provozovatelé vlastnící licenci od roku 2008 a 2009 se však od 1. ledna 2018 musí přizpůsobit novým pravidlům, zejména povinnosti registrace hráčů a možnosti nastavení sebeomezujících opatření, jinak nemohou být legálně provozováni.

O nová povolení v současné době žádá jen několik desítek provozovatelů. Ti musí k získání licence mj. předložit celou řadu dokumentů, doposud žádná z žádostí nebyla kompletní, tudíž lze předpokládat, že mnoha žádostem nebude na počátku nového roku vyhověno.

Podle nového zákona o hazardních hrách končí tzv. zvláštní provozní režim, tzn. již nebudou vydávána jakákoliv nová povolení na umístění automatů do hostinských zařízení, čerpacích stanic nebo nočních klubů apod. a nabídka této možnosti hraní zcela skončí. MF očekává, že vlivem zrušení povolení ve zvláštním provozním režimu, se trh během následujících maximálně dvou let sníží na třetinu až polovinu.

Na závěr ocenil činnost celní správy, která se velmi asertivně chopila svých nově nabytých pravomocí v oblasti potlačení nelegálního hazardu.

Analýza korupčních rizik v oblasti hazardních her a jejich prevence

Jan Kněžínek, náměstek pro řízení sekce Legislativní rady vlády, Úřad vlády ČR

Název příspěvku J. Kněžínka koresponduje s názvem samotného materiálu vypracovaného v průběhu roku 2017 na základě úkolu obsaženého v Akčním plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2015 až 2018 pro oblast hazardního hraní. Oddělení boje s korupcí ÚV počátkem roku oslovilo relevantní instituce včetně zástupců průmyslu s žádostí o zapojení se do neformálně zřízené pracovní skupiny k vypracování Analýzy korupčních rizik v oblasti hazardních her a jejich prevence (dále „analýza“). Výběr byl dostatečně reprezentativní, aby odrážel různé pohledy na tuto komplikovanou, citlivou a do značné míry skrytou problematiku.

Cílem analýzy je identifikovat způsoby, jak mohou aktéři z herního průmyslu ovlivňovat činnosti a funkce veřejné správy v oblasti regulace hazardních her a následně předložit doporučení v legis-

lativní i nelegislativní rovině, jejichž přijetí a vynucování by mohlo pomoci ke snížení korupčních rizik.

Analýza se zaměřuje na některé případy ovlivňování právních úprav v oblasti hazardních her v posledních letech a na praktiky provozovatelů hazardních her a jejich sdružení a činnost státní správy a samosprávy při regulaci dané oblasti. Poukazuje na některé nežádoucí jevy, ke kterým v minulosti docházelo. V závěru analýzy jsou předložena doporučení, která do značné míry odráží úkoly vlády v oblasti boje s korupcí.

V analýze je zmíněna právní úprava a některé její změny v posledních letech, které mohou být projevem nestandardního lobbingu. Zmínil například zákon o hazardních hrách, jehož legislativní proces byl dle zjištění BIS ovlivňován některými soukromými subjekty.

Analýza se dále mj. zaměřuje na návrh protikorupčního programu České komory loterního průmyslu, který má zahrnovat např. etický kodex společnosti provozující hazardní hry, interní směrnici k procesu zjišťování, šetření a řešení korupčních podnětů. Analýza se také věnuje zhodnocení korupčních rizik na MF, které odpovídá za regulaci hazardní her. Například se může jednat o: klientelizmus, nedostatečné posouzení žádosti o povolení hazardních her, zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování. Analýza se také dotýká problematiky tzv. „otáčivých dveří“, která spočívá v personální fluktuaci mezi regulátory a regulovanými subjekty, což výrazně zvyšuje riziko střetu zájmů. Existovaly případy, kdy stejné osoby zastupovaly zájmy herního průmyslu, a poté zájmy státu jako jeho zaměstnanci (poradci), načež se zase do herního průmyslu vracely. Někteří bývalí úředníci, kteří měli na starost regulaci hazardu, působí v herním průmyslu nebo sdruženích zastupující herní průmyslu.

I přes všechna pochybení a rizika spojená se státním dozorem nad hazardními hrami, kterými se zabývaly NKÚ a BIS, nebyl prokázán korupční vliv herního průmyslu v takové míře, která by odůvodňovala zahájení trestního řízení. Lze konstatovat, že v posledních letech došlo k utlumení některých hrozeb spojených s působením hazardního průmyslu v podobě pokusů o ovlivňování Ministerstva financí.

Analýza zmiňuje v anonymizované podobě několik případů ovlivňování regulace hazardu na komunální úrovni.

V závěru se J. Kněžínek věnoval návrhům řešení, které z analýzy vyplývají. Mezi ty nejzásadnější lze zmínit posílení ochrany oznamovatelů, sledování sponzoringu ze strany herního průmyslu v oblasti financování politických stran a hnutí, omezení fenoménu otáčivých dveří mezi veřejnou správou a herním průmyslem apod.

PREVENCE A LÉČBA

Experimentální ověření vybraných opatření pro zodpovědné hraní

Lukáš Tóth, behaviorální ekonom

L. Tóth prezentoval výsledky studie, která zkoumala behaviorální opatření, jejichž cílem je chránit hráče před negativními efekty hazardního hraní technických her v prostředí on-line. Jedna z výzkumných otázek se týkala zobrazování aktuální prohry. Bylo zkoumáno, zda hráče při vysoké prohře povede výrazně zobrazená výše prohry k touze k delšímu hraní (k touze „dostat se na své“) nebo zda zobrazovanou prohru bude vnímat jako varování a hru rychleji ukončí.

V průběhu roku 2017 proběhly v rámci výzkumu dvě série experimentálních opatření, které měly ověřit zkušenosti ze zahraničí. V první části experimentu si hráči v online herně podle zákona nastavovali limity na denní a měsíční sázku a prohru. Pozorovány byly reakce na různé přednastavené částky a jejich vliv na herní aktivitu. Druhá část zkoumala konkrétní herní aktivitu, u hráčů se měřily statické informace o času a prohře. Součástí byl průzkum opatření typu tzv. pop-up zprávy, což jsou informace pro hráče, které se zobrazují po určitém čase nebo po určitém množství prohraných peněz a poskytují zpětnou vazbu o způsobu jejich hry.

L. Tóth dále popsal některé parametry samotného nastavování limitů a konkrétní hry. Například v případě, že hráč přesáhne nastavený limit, zobrazí se mu v některých případech pouze upozornění a může hrát dál, dochází ale i k tomu, že po dosažení limitu se hra automaticky přeruší. Pozorován byl vliv různých přednastavených částek na rozhodování hráčů. Výrazně dokáže hráče ovlivnit konkrétní automaticky přednastavená částka, která je často doprovázena komentářem typu „Přednastavený limit odpovídá doporučení Ministerstva financí". Podle dobré praxe ze zahraničí jsou dynamicky zobrazované zprávy mnohonásobně účinnější než statické informace, které jsou součástí pozadí a hráč je po určité době přestávají vnímat. Důležitá je nejen dynamika zobrazovaného sdělení, ale i jeho obsah. Experimenty ukazují, že nejlepší způsob jak dosáhnout co nejvyšší ochrany, uvědomění si situace a zamyšlení nad vlastním hraním, je prostřednictvím donucení hráče k sebehodnocení, tzn. spíše než informace o dosavadní délce hry, je lepší zobrazovat v intervalech otázky typu „Nepotřebujete přestávku?", „Jak dlouho už hrajete?" apod. Sdělení by se neměla stát součástí pozadí, proto je vhodné tyto zprávy jednou za čas měnit, aby docházelo ke kontinuálnímu obnovování pozornosti. Možná k podivu je skutečnost, že informace o pravděpodobnosti výhry nemají zásadní vliv na hráčské chování.

Dalším často používaným opatřením jsou povinné přestávky. Experimenty ukázaly, že přestávky mají na herní aktivitu úplně stejný vliv jako pop-up zprávy. Využitím obou nástrojů společně nevzniká žádná další přidaná hodnota, tudíž spíše stačí použít jednu z nich a má to přibližně stejný efekt. Ke zvýšení pravděpodobnosti, že si lidé varování všimnou, velmi pomáhá přítomnost tzv. signal words, což jsou slova, která vzbuzují pozitivní nebo negativní emoci (např. pozor, nebezpečí…).

Nastavování limitů funguje, i v interakci se zmíněnými pop-upy, nejdůležitější je limit měsíční prohry. Zásadní je ovšem vymahatelnost. Limit, který si hráč nastaví v online herně, by měl platit pro všechny provozovatele dohromady.

Ukázalo se, že pokud se hráči zobrazí během hry byť jen jednoduchá otázka typu *„Víte jako skutečný vítěz kdy přestat?"*, snižují se vsazené částky a krátí se doba hraní.

Na závěr příspěvku byl přednášející dotázán na parametry sběru dat. L Tóth upřesnil, že experimentu se zúčastnilo přibližně 1300 osob, nejednalo se vyloženě o problémové hráče, ale o osoby, kteří mají s hraním zkušenosti. Reprezentativní vzorek tvořili ze ¾ muži a z ¼ ženy.

Vyhodnocení dopadu regulace hazardu – případová studie města Brna

Kateřina Škařupová, výzkumná pracovnice, Institut výzkumu dětí, mládeže a rodiny, FSS MUNI

K. Škařupová přestavila výsledky analýzy financované brněnským magistrátem. Její výsledky se promítly ve formulaci nové Strategie protidrogové politika města Brna.

Kvantitativní výsledky studie vycházejí z rutinně sbíraných dat MF, NMS, ÚZIS, závěrečných zpráv Společnosti Podané ruce a dalších neziskových organizací působících v daném regionu. V rámci zjištění dopadu na samotné hráče, probíhal výzkum i na základě individuálních a skupinových rozhovorů s terapeuty a hráči v léčbě.

Reakcí trhu na území Brna byl pokles příjmů z hazardního hraní o 41 % mezi roky 2014 a 2015. Velká část heren se proměnila na sázkové kanceláře a sportovní bary. Části hráčů, kterým ubyly herní příležitosti, se obrátila k jinému trhu (sázky v kamenných provozovaných a on-line). V léčbě se častěji začali objevovat sázkaři na úkor hráčů automatů. Část technických her vč. automatů se přesunula za hranice města do nově vybudovaného kasina nebo do heren v nákupních centrech. Provozovatelé se zhoršenou dostupnost snaží hráčům kompenzovat nabídkou různých výhod např. bezplatné dopravy z centra města. Takto odloučené herny představují vyšší riziko pro patologické hráče, neboť je předpoklad, že zde stráví podstatně více času a utratí víc peněz. Jedním z dalších efektů regulace byl růst počtu nelegálních heren, především ve vyloučených lokalitách. Spíše než ekonomickou zátěž přinášejí nelegální herny problém pro lokalitu samotnou, takové

herny i v malém počtu jsou schopny zvýšit chudobu a ještě prohlubovat traumata, kterým jsou jejich obyvatelé vystaveni. Doposud v Brně zůstalo 9 kasin, fungujících hlavně na principu herny. Jejich zásadní problém je strategické umístění na dopravních uzlech, v Brně typicky u hlavního nádraží. Dopady regulace na hráče v problémech, kteří se snaží dohnat ztráty, nejsou nijak zásadní, neboť tito hráči nemají problém si hernu nebo kasino najít nebo se tam dopravit. Omezení hráčských příležitostí vítají především ti, kteří chtějí přestat nebo jsou závislostí teprve ohroženi.

Data o léčbě pro Brno nejsou centrálně k dispozici, hospitalizovaných pro problémy s gamblingem je ročně kolem 600 celorepublikově (ÚZIS). V Brně se ambulantně léčí v nestátních neziskových organizacích kolem 100 klientů, zájem o služby pomalu narůstá. Funguje zde jedna skupina Anonymních gamblerů (viz http://anonymnigambleri.cz/).

Studie dále obsahovala doporučení hráčů, co by jim pomohlo v řešení jejich problému, která v podstatě korespondovala s doporučeními v zahraniční literatuře. V jejich situaci by jim dle nich pomohla regulace kasin na uzlových místech, regulace reklamy na kurzové a online sázení. Ocenili by i výraznější a viditelnější preventivní opatření v městském prostředí (často zmiňovali umístění informací do MHD).

K řešení jejich problému by přispěla hlavně fungující a dostupná ústavní léčba a návaznost služeb po výstupu z léčebny. Nejnáročnější moment zotavení se pro ně objevuje hned na začátku. Ve chvíli, kdy by se měl člověk soustředit na sebe a změnu svého života, dopadnou na něj existenciální rizika v souvislosti s tím, že nevydělává peníze a padají na něj dluhy, které u hráčů dosahují velkých částek. V tu chvíli je ohroženo bydlení, na hráče se najednou obrátí věřitelé, kteří chtějí ihned splácet. Podle pracovníků by měla po rozhodnutí abstinovat následovat tříměsíční „doba hájení“, kdy člověk nemůže přijít o bydlení, kdy se mu pozastaví splácení dluhů a on nebo ona se může zaměřit na změnu životního stylu.

Jak se nám pracuje s chronickými lháři a vyzyvateli štěstěny

Marcel Ambrož, vedoucí zařízení, Gambling ambulance SANANIM

M. Ambrož upřesnil, že tématem příspěvku jsou etická dilemata ohledně pravdy případně lži a jak s nimi zacházet. Na začátek představil poměrně novou službu s názvem Gambling Ambulance, kterou provozuje od minulého roku organizace SANANIM. Ambulance doposud pracovala přibližně s 400 klienty, nabízí komplexní řešení, což zahrnuje nejen terapii, ale i trestněprávní a dluhové poradenství apod. Služba nabízí dva programy, jedním z nich je strukturovaná léčba na 4 - 6 měsíců a druhým je tzv. individualizovaný program, nabízený těm, kteří nechtějí nastoupit do klasické léčby, případně dojíždí z větší vzdálenosti. Cílem intervencí je pomoci klientům budovat nový životní styl, získat nové hodnoty a zažít pozitivní změny. Cílová skupina je složena z poloviny hráči sázkových her, drtivá většina se účastní online sázení. Přibližně 60 % klientů má středoškolské vzdělání, 20 % dokonce vysokoškolské. Téměř všichni klienti pracují a jsou kvalifikovaní.

Velkým tématem tohoto příspěvku, ale i celkově práce s gamblery, je otázka tzv. *dvojího života*. Jedná se o termín, který vyjadřuje typický styl života problémového hráče. Ten žije **na jedné straně spořádaný život v rodině a na straně druhé tají druhý způsob života, který je doprovázen hazardním hraním.**

Na příkladu klienta Honzy M. Ambrož ukázal typické chování hráče při vzájemném setkání s terapeutem.

Kazuistika

„Na prvním setkání po vstupním pohovoru dostal Honza přiděleného garanta. S ním mluvil o tom, jaká praktická opatření je třeba přijmout, aby své sázení dokázal zastavit (zrušení účtů u sázkových společností, plný přístup manželky k účtu, omezení dostupnosti internet). Na druhém setkání Honza popisuje, jak udělal všechna domluvená opatření a od sázení zcela abstinuje. Třetí setkání Honza zahajuje tím, že je všechno lež, žádná opatření neudělal, kromě toho, že má manželka přístup k účtu. Pravidelně, téměř denně sází, aby žena nic nepoznala, půjčil si peníze u nebankovní

společnosti na vysoký úrok – peníze už prosázel. Honza se hroutí, pláče, obává se rozpadu manželství, bojí se toho, že není své sázení schopen kontrolovat. Nedokáže si pomoct, zároveň o tom nedokáže mluvit – ani doma, ani u nás. Ví, co se od něj čeká a je sám ze sebe znechucen. Dochází k závěru, že už opravdu musí začít něco dělat, nechce obelhávat okolí, ale ani sám sebe. Nevěří tomu, že to dokáže. Na čtvrté setkání přichází Honza zcela odlišně naladěn. Opět tvrdí, že tentokrát už všechna opatření doopravdy udělal, abstinuje, nesází, daří se mu to snadno, dělá mu radost, jak se to daří, vztah s manželkou je lepší, vše funguje, jak má (respektive manželka si to myslí, protože nevidí žádný pohyb na účtu). Honza se potřebuje úspěchem pochlubit, mluví o tom, že by bylo pro něho důležité tuto zkušenost sdílet, rád by proto přestoupil do skupinové fáze programu určené abstinujícím klientům. Na všechny otázky terapeuta má „správnou" odpověď, tváří se dotčeně v okamžicích, kdy terapeut třeba jen naznačuje pochybnosti nad tím, jak jde vše snadno a hladce."

Závěrem M. Ambrož shrnul osvědčené postupy a reakce na lži v poradenství. Terapeut se v průběhu léčby snaží své pochybnosti klientovi zrcadlit, dává mu najevo svou otevřenost a zároveň se snaží posílit otevřenost jeho. **Řada klientů žila značnou část života ve fabulaci a setkání s terapeutem je pro ně často první příležitost, kdy mohou hovořit otevřeně a beze strachu, což je ve výsledku jediná cesta k uzdravení.**

Diskuze

Konec bloku doplnila krátká diskuze na téma regulace reklamy a jejích dopadů na patologické hráče. Přednášející se shodli, že stejně tak, jako je již dnes ověřeno, že regulace reklamy zafungovala na kuřáky, je třeba podobným způsobem začít regulovat i různé články cíleně zaměřené na výherce o možnostech snadného zbohatnutí. U problémových hráčů tyto informace v podstatě fungují jako spouštěč bažení, tudíž je třeba tato „lákadla" co nejvíce eliminovat.

PANELOVÁ DISKUZE

Pomůže nová regulace omezit negativní dopady hazardního hraní?

Ondřej Závodský, náměstek ministra, Ministerstvo financí

Lukáš Carlos Hrubý, odborný ředitel, Společnost Podané ruce

Viktor Mravčík, vedoucí, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Ivo Tajšl, ředitel divize hry a provoz, SAZKA

Marek Herman, výkonný ředitel, Asociace provozovatelů kurzových sázek (APKURS)

Panelisté byli požádáni o krátké úvodní slovo do diskuze, po kterém následovaly dotazy.

O. Závodský shrnul svůj dopolední příspěvek. Do budoucna přislíbil za svůj resort nekompromisní prosazování pravidel vycházejících z nového zákona o hazardních hrách. Jedním z hlavních úkolů bude pokračování v potírání nelegálního hazardu. Dle něj by měla v nejbližších měsících vypuknout revoluce v dostupnosti land base hazardu, což přinese pozitivní vliv na již zmiňované patologické jevy. Za velký úspěch považuje vyčištění internetu od 98 % nelegálních provozovatelů.

L. Kiššová, která moderovala panelovou diskuzi, dále zmínila, že ze statistik vyplývají data o klesající zkušenosti s hraním a snižující se dostupnosti hazardních her, zároveň ale rostou zisky a prohlubuje se problém patologického hraní. V kontextu těchto skutečností položila dotaz na V. Mravčíka, zda legislativní opatření, která jsou zaváděna, mají potenciál tyto negativní jevy snížit, případně jaká další východiska je třeba hledat.

Rok 2016 byl dle V. Mravčíka zajímavý, jelikož se ve statistikách objevila data ukazující poměrně skokový nárůst trhu a ekonomických ukazatelů mezi roky 2015 a 2016, deklarující měnící se okolnosti nebo motivace provozovatelů přiznat příjmy. Ocenil klesající dostupnost land base hazardu, projevil ale jisté obavy, že s otevírajícím se online prostředím budou do budoucna růst problémy s online sázením. Tato skutečnost se začíná projevovat už dnes, v měnící se skladbě patologických hráčů v léčbě.

Co se týče služeb pro patologické hráče, změny nebo dopady nového zákona se v práci s klienty, dle Hrubého zatím neprojevují. Doporučil počkat na příští rok, kdy budou zavedeny nové nástroje.

I. Tajšl zmínil, že bylo dlouhodobě očekáváno otevření on-line prostředí a vítá možnost si v roce 2017 vsadit základní loterie přes internet. Současně přivítal eliminaci nelegálních provozovatelů hazardu on-line. SAZKA v blízké době velmi očekává zprovoznění databáze vyloučených osob. Bylo připomenuto, že je třeba nepřehlížet již zmiňovaný segment spotřebitelských soutěží, který je naprosto neregulovaný a jako jeden z posledních typů hazardu cílí na děti.

M. Herman souhlasil a uvítal možnost provozovat hazardní hry on-line. Připomenul, že APKURS se deklaruje jako sdružení respektující principy společenské odpovědnosti, což znamená, že v dnešní době, kdy již probíhá kvalitní sběr dat a existují tvrdá čísla vykreslující nepříliš růžovou realitu, jsou jako firmy společensky zavázáni a připraveni tento fakt nepřehlížet a spolupracovat na eliminaci negativních jevů. Na jedné straně ocenil korektní přístup současného vedení Ministerstva financí, na druhé straně vyjádřil svou nespokojenost nad pokračujícími průtahy ve spuštění registru vyloučených hráčů, který by snižování negativních jevů usnadnil.

Další část diskuze mezi účastníky konference a panelisty byla opětovně zaměřena na téma zřetelného skokového nárůstu příjmů z provozování technických hazardních her v r. 2016. Diskutovaly se různé důvody tohoto faktu. Jako jedno z možných vysvětlení se nabízí přesun části sázek do legálního sektoru na úkor nelegálního. Možnou příčinou může být i faktor vyšší koupěschopnosti obyvatel při současném růstu ekonomiky.

Velkým tématem diskuze byla reklama a její vliv na relaps u patologických hráčů. L. Hrubý, který s patologickými hráči pracuje, potvrdil, že regulace reklamy v kombinaci se zvyšováním informovanosti o rizicích by v konkrétních případech mohla výrazně zlepšit šance na úspěšnou léčbu problémových hráčů. Hráči, kteří přicházejí do služeb, jsou velmi málo informovaní, často přicházejí náhodně, široké povědomí o rizicích gamblingu mají poměrně malé. L. Hrubý doplnil, že je důležité do budoucna více informovat nejen samotné hráče v riziku, ale i širokou veřejnost. Regulaci reklamy by ocenili nejen zástupci služeb, ale i Ministerstvo financí, za které Závodský potvrdil, že regulaci reklamy by vítali jako jeden z nástrojů jak eliminovat nelegální hazard.

Diskutovaly se také lhůty související s rušením nelegálních provozovatelů hazardu on-line, krátce proběhla zmínka o možných dopadech právě se rozbíhající účtenkové loterie.

Zpracoval: sekretariát RVKPP

Dne: 24. listopadu 2017